

**Zpráva o činnosti
Sekce zemědělských vstupů
za rok 2021**

Kolektiv autorů:

Mgr. Šárka Poláková, Ph.D.
Dr., Ing. Přemysl Fiala
Ing. Michaela Smatanová, Ph.D.
Ing. Jaroslav Houček
Ing. Michal Beránek
Ing. Jiří Fiala, Ph.D.
Ing. Olga Venerová
Ing. Tomáš Jedlička
Ing. Andrea Blažková
Ing. Jaroslava Engelová
Ing. Robert Tůma
Ing. Pavel Minář, Ph.D.
Mgr. Tereza Schilberger
Ing. Kristina Svobodová

Schválil:

Ing. Miroslav Florián, Ph.D.

Obsah

ÚVOD.....	4
1 ODDĚLENÍ KRMIV (OdK).....	4
1.1 Úřední kontroly krmiv	4
1.1.1 Běžné kontroly.....	5
1.1.2 Cílené kontroly a monitoring krmiv	6
1.1.3 Radioaktivní kontaminace	6
1.1.4 Mimořádné kontroly	6
1.1.5 Registrační kontroly	6
1.2 Výsledky analyzovaných vzorků krmiv	7
1.3 Evidence krmivářských provozů	8
1.4 Porušení právních předpisů v kontrolovaných provozech.....	8
1.5 Biologické zkoušení krmiv (BZK)	8
2 ODDĚLENÍ HNOJIV (OdH).....	9
2.1 Schvalování	9
2.2 Odborný dozor.....	9
3 ODDĚLENÍ VÝŽIVY ROSTLIN (OdVR).....	10
3.1 Agrochemické zkoušení zemědělských půd.....	10
3.2 Stacionární výživářské a vegetační nádobové zkoušky.....	11
4 ODDĚLENÍ PŮDY A LESNICTVÍ (OdPL)	12
4.1 Bezpečnost půdy.....	12
4.1.1 Bazální monitoring půd (BMP).....	12
4.1.2 Registr těžkých kovů	13
4.1.3 Monitoring kalů z čistíren odpadních vod.....	14
4.1.4 Monitoring kvality půdy a rostlin po aplikaci kalů	14
4.1.5 Monitoring sedimentů	14
4.2 Lesnická činnost	14
5 ODBOR PŘÍPRAVKŮ NA OCHRANU ROSTLIN (OPOR).....	15
5.1 Povolování přípravků na ochranu rostlin a pomocných prostředků.....	15
5.2 Osvědčování způsobilosti pracovat podle zásad GEP.....	18
6 ODBOR KONTROLY ZEMĚDĚLSKÝCH VSTUPŮ (OKZV).....	18
6.1 Kontroly podmíněnosti (cross compliance).....	18
6.2 Národní kontroly	20

6.2.1	Kontroly v oblasti krmiv	20
6.2.2	Kontroly v oblasti hnojiv	21
6.2.3	Kontroly přípravků na ochranu rostlin v obchodní síti.....	22
6.2.4	Kontrola nakládání s přípravky na ochranu rostlin u profesionálních uživatelů	22
6.2.5	Kontroly ekologického zemědělství	22
6.3	Delegované kontroly.....	22
6.3.1	Kontroly podmínek v rámci agroenvironmentálně - klimatických opatření a agroenvironmentálně navazujících klimatických opatření	23
6.3.2	Kontrola ekologicky hospodařících zemědělských podnikatelů	23
6.3.3	Odebírané vzorky krmiv a rostlinného materiálu pro potřeby SÚJB a SZIF	23
6.4	Kontrolní testování aplikační techniky.....	24
6.5	Odborná způsobilost pro nakládání s POR.....	24
6.6	Statistika spotřeby POR.....	24

ÚVOD

Sekce zemědělských vstupů (SZV) zahrnuje činnosti v oblasti krmiv, hnojiv, půdy, lesnictví, přípravků na ochranu rostlin a souvisejících úředních kontrol. Od roku 2015 má dva odbory: Odbor kontroly zemědělských vstupů (OKZV) a Odbor přípravků na ochranu rostlin (OPOR) a čtyři přímo řízená oddělení.

I nadále probíhá na sekci úzká spolupráce mezi jednotlivými odbory a odděleními, ve spolupráci byl rovněž zpracován roční plán kontrolní a analytické činnosti za účelem zajištění koordinace kontrolní činnosti, odběrů a analýz vzorků. I v roce 2021 se jednotlivé odbory a oddělení podílely na tvorbě legislativy (národní i evropské), organizovaly vzdělávací akce, vykazovaly publikační a osvětovou činnost a poskytovaly informace podle příslušných právních předpisů.

Tato zpráva uvádí přehled stěžejních činností jednotlivých odborů a oddělení SZV za rok 2021, dále jsou ve zprávě uvedeny počty a výsledky kontrol a odběrů vzorků.

1 ODDĚLENÍ KRMIV (OdK)

1.1 Úřední kontroly krmiv

Úřední kontroly krmiv, doplňkových látek a premixů provádějí inspektoři OKZV podle ročních plánů kontrolní činnosti, v souladu s metodickými pokyny. Kontroly provozů probíhají bez předchozího upozornění. Úřední kontroly jsou zaměřeny na všechny fáze výroby, skladování a používání krmiv, doplňkových látek a premixů.

V oblasti krmiv ÚKZÚZ provádí následující typy úředních kontrol:

- **běžné kontroly** dodržování legislativy při výrobě a uvádění krmiv,
- **cílené kontroly** eliminace nejčastějších rizik bezpečnosti krmiv,
- **monitoring** krmiv zaměřený na výskyt mykotoxinů,
- **mimořádné kontroly** vyžádané externími subjekty, včetně kontrol RASFF,
- **registrační kontroly** výroby a uvádění krmiv.

Počty úředních kontrol (s výjimkou kontrol mimořádných a registračních) jsou plánovány na základě analýzy rizik, která zahrnuje zejména počty provozů, které mají být kontrolovány, druhy činností, které kontrolovaný provoz vykonává, pozici a význam subjektu na trhu a počet závad zjištěných v uplynulém období.

V roce 2021 vykonali inspektoři ÚKZÚZ celkem **1717** úředních kontrol krmiv, včetně provozů prvovýroby. Konkrétní počty kontrol, vztažené k jednotlivým činnostem v kontrolovaných provozech, ukazuje následující tabulka. Některé zemědělské provozy mají registrováno více provozovaných činností, které byly prověřovány v rámci jedné úřední kontroly. Z tohoto důvodu matematický součet kontrol jednotlivých typů provozů překračuje výše uvedený počet fyzicky provedených úředních kontrol krmivářských provozů.

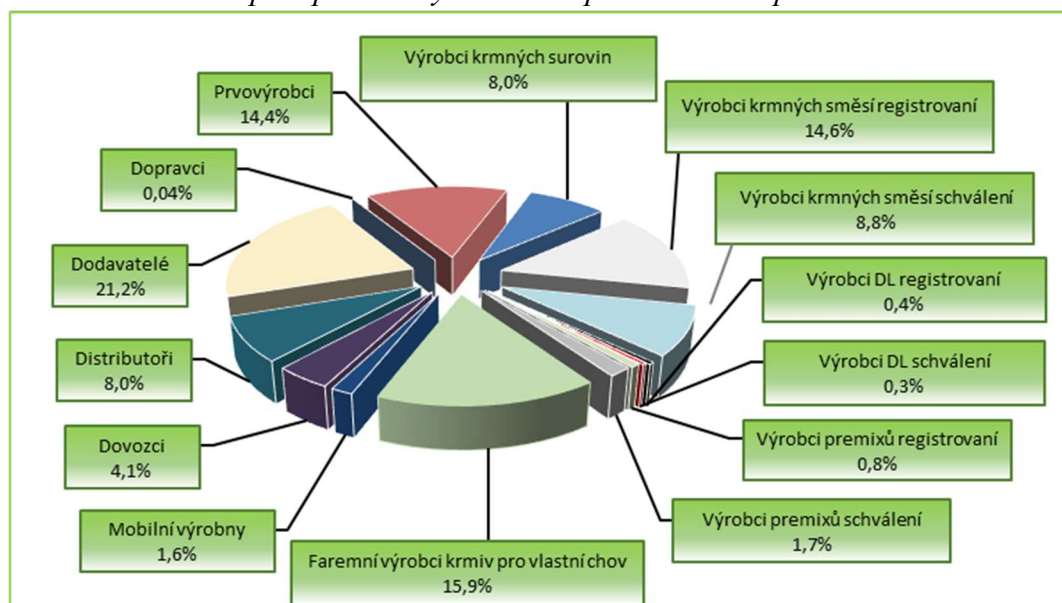
Četnost kontrol je předem stanovena podle výsledku analýzy rizika provozů a prováděných činností, kdy jsou plánovány zpravidla 1-4 kontroly v podniku ročně (1 kontrola u distributorů nebo dodavatelů, mobilních mícháren, 2-4 kontroly například u výrobců premixů).

Počty registrovaných a kontrolovaných provozů v roce 2021

Činnost	Počet provozů v evidenci ÚKZÚZ	Počet provedených kontrol *
Výrobci krmných surovin	376	202
Výrobci krmných směsí registrovaní	276	367
Výrobci krmných směsí schválení	112	222
Výrobci doplňkových látek registrovaní	7	10
Výrobci doplňkových látek schválení	8	8
Výrobci premixů registrovaní	7	19
Výrobci premixů schválení	29	43
Faremní výrobci krmiv pro vlastní chov	377	400
Mobilní výrobní	53	40
Dovozci	242	104
Distributoři	940	202
Dodavatelé	1522	534
Dopravci	1534	1
Prvovýrobci	28495	363

* některé kontrolované provozy mají více registrovaných činností

Procentické zastoupení provedených kontrol podle činnosti provozů v roce 2021

1.1.1 Běžné kontroly

Představují plánované kontroly, které zahrnují více oblastí (plnění podmínek registrace/schválení, označování, kontroly zařízení a vybavení, dokumentace atd.). Oblasti, na které se inspektor zaměří, ovlivňuje okamžitá situace v provozu a inspektor se může na místě

rozhodnout, co bude při kontrole sledovat. Součástí běžné kontroly může být odběr vzorku ke stanovení deklarovaných parametrů jakostních znaků, uváděných v označení.

V roce 2021 bylo odebráno **382** vzorků krmiv, z toho nevyhovujících bylo **104** analyzovaných vzorků (27,2 %). V drtivé většině případů (87 vzorků) se mírná odchylka deklarovaného složení týkala pouze jednoho ze spektra ověřovaných parametrů výrobku a neměla tedy významný vliv na jeho celkovou jakost a kvalitu. U jiných 13 krmiv se nedodržení deklarovaného obsahu týkalo většího počtu ověřovaných parametrů současně. Rovněž byly zjištěny 4 vzorky krmiv s ohroženou bezpečností, které byly neprodleně staženy z trhu. V roce 2020 běžné kontrole nevyhovělo 19,9 % odebraných vzorků.

1.1.2 Cílené kontroly a monitoring krmiv

Jsou to plánované kontroly, primárně zaměřené na posouzení bezpečnosti krmiv. Součástí cílené kontroly je vždy odběr vzorku krmiva, u kterého se posuzuje, zdali cíleně sledovaný parametr vyhovuje legislativním požadavkům. Může se jednat např. o ověření nepřítomnosti zakázané látky, dodržení limitu maximálního obsahu rezidua nežádoucí látky či respektování povoleného rozsahu dávkování doplňkové látky a její správné používání nebo označování. V uplynulém roce byly aktivity zaměřeny mimo jiné na kontrolu křížové kontaminace krmiv kokcidiostatiky nebo léčivy, sledování obsahu dioxinů, pesticidů, těžkých kovů i přítomnost GMO nebo zpracovaných živočišných proteinů v potenciálně rizikových krmivech. V rámci cílené kontroly, včetně monitoringu krmiv, bylo v roce 2021 posouzeno **629** vzorků krmiv, nevyhovujících bylo **29** vzorků (4,6 %). Závadných bylo 9 krmiv nejakostních s nedodržením obsahu jednoho deklarovaného parametru, 3 krmiva se závažnou nejakostí více deklarovaných parametrů, 1 krmivo falšované, 2 krmiva nevhodná pro deklarovaný účel použití, 13 krmiv s ohroženou bezpečností, vyžadujících stažení z trhu a 1 krmivo s rezidui medikační látky, indikující nutnost úpravy systému dekontaminace výrobní linky po medikaci.

1.1.3 Radioaktivní kontaminace

V rámci monitoringu radioaktivní bezpečnosti krmiv bylo dále odebráno **50** vzorků převážně objemných krmiv rostlinného původu na žádost SÚJB ke stanovení radiační kontaminace. Výsledky úrovně radioaktivity v krmivech jsou v ČR dlouhodobě vyhovující.

1.1.4 Mimořádné kontroly

Nejsou součástí plánu, jedná se o kontroly, které vyvolají vnější podněty, např. varování ze systému RASFF, stížnosti spotřebitelů, nebo informace od krajských veterinárních správ.

V roce 2021 bylo uskutečněno celkem **11** kontrol na podnět (SVS, podněty spotřebitelů, RASFF), při kterých byly zjištěny **4** případy závažného porušení legislativy a byla uložena **3** zvláštní opatření k zjištěnému porušení legislativy. V rámci kontrol bylo prověřeno **5** vzorků krmiv, všechny byly posouzeny jako vyhovující pro stanovený účel použití.

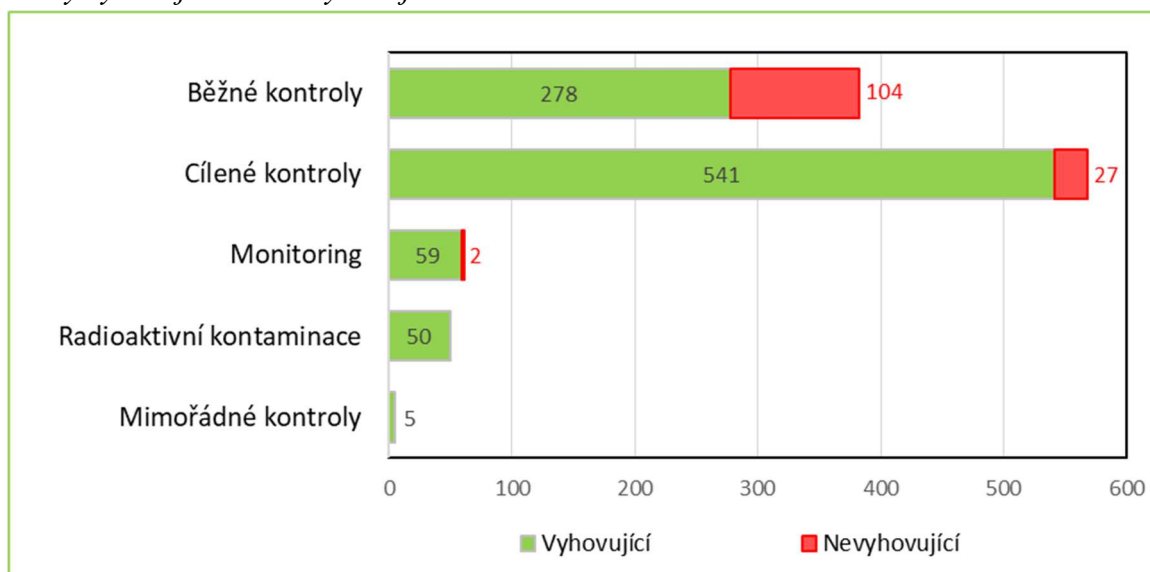
1.1.5 Registrační kontroly

Rovněž nejsou plánovány a jsou iniciovány doručením žádosti provozovatelů o registraci, schválení nebo změnu rozsahu registrace provozu. V roce 2021 bylo provedeno **32** registračních kontrol.

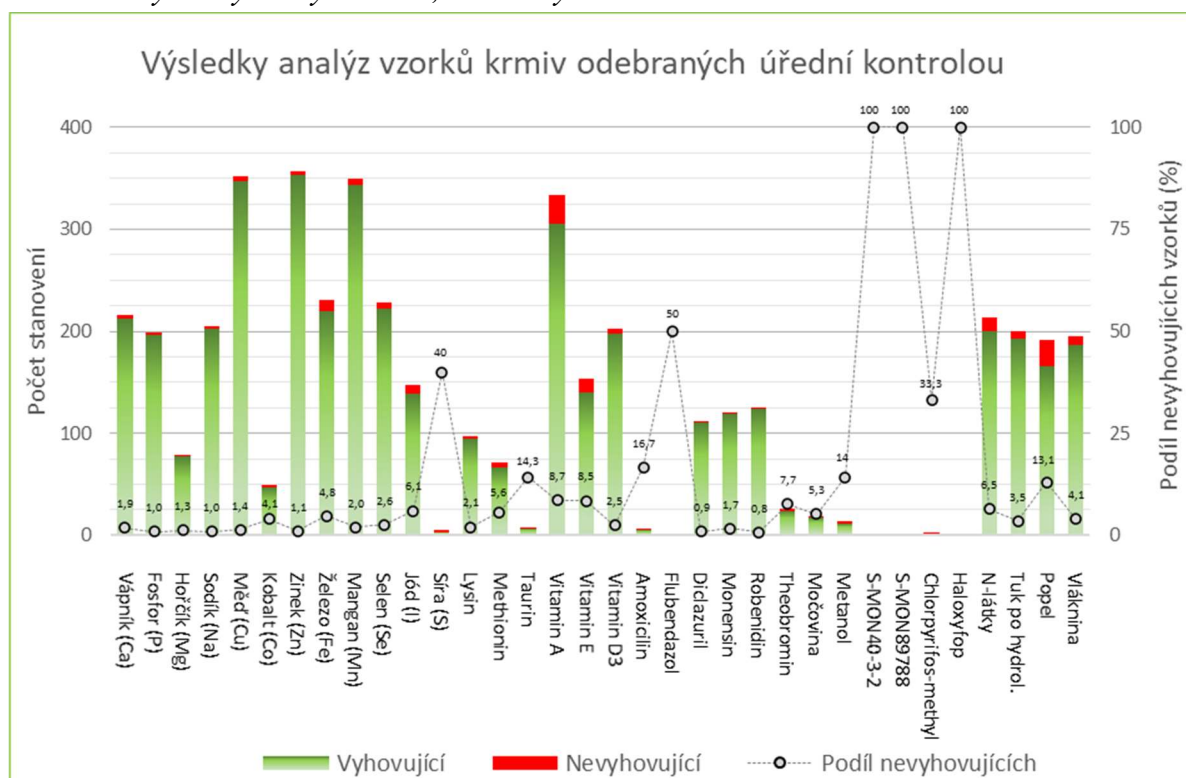
1.2 Výsledky analyzovaných vzorků krmiv

Součástí většiny úředních kontrol (a m.j. všech cílených kontrol) je také odběr vzorků. V roce 2021 bylo úřední kontrolou odebráno celkem **1066** vzorků krmiv. Jako nevyhovující bylo posouzeno **133** vzorků (12,5 %). V předcházejícím roce 2020 požadavkům na bezpečnost a jakost krmiv nevyhovělo 9,0 % posouzených vzorků. Následující graf uvádí rozsah odběru vzorků krmiv dle typu provedené úřední kontroly a zastoupení zjištěných závad. Nejčastěji byly vzorky odebrány v rámci cílené kontroly bezpečnosti krmiv. Závada byla nejčastěji zjištěna v rámci běžné kontroly, zaměřené na ověření deklarovaného obsahu krmiv.

Počty vyhovujících a nevyhovujících vzorků v rámci úředních kontrol krmiv 2021

Souhrnné výsledky analýz vzorků, odebranych úřední kontrolou krmiv v roce 2021

1.3 Evidence krmivářských provozů

V registračním systému ÚKZÚZ bylo k 31. 12. 2021 evidováno **21 864** subjektů, které požádaly o registraci krmivářských provozů pro činnost výroba, uvádění do oběhu, prvovýroba nebo doprava krmiv. V převážné většině se jedná o fyzické osoby – **16 536** subjektů, právnické osoby – **5 314** subjektů a **14** zahraničních právních subjektů, které mají v ČR registrovaný provoz. Celkem bylo u těchto subjektů k tomuto datu evidováno **33 133** provozů, z toho schválených bylo **322** a registrovaných provozů **2 319**, provozů zemědělské prvovýroby bylo **28 495**, dopravců krmiv **1534** provozů a **463** provozů, které nespádají pod povinnost registrace, ale byly ve sledovaném období kontrolovány nebo jsou v registračním řízení.

V roce 2021 bylo nově schváleno **7** a registrováno **536** provozů, z toho 383 bylo prvovýrobců. Změny v evidenci byly provedeny u **694** provozů, z toho u 63 schválených a 631 registrovaných provozů. Z evidence bylo vyjmuta **273** provozů (z toho 8 schválených, 265 registrovaných).

Převážná většina nově registrovaných provozů se týká zemědělské prvovýroby a dopravců. Přetrvává tendence úbytku výrobců krmiv pro hospodářská zvířata a markantní nárůst provozů výrobců a u dodavatelů krmiv pro zvířata v zájmovém chovu. Rovněž ubylo výrobců krmiv pro potřeby vlastního faremního hospodářství. Všeobecně lze konstatovat, že počty schválených výrobců premixů, krmných směsí, doplňkových látek a krmných surovin se dlouhodobě nemění. Důvodem je mimo jiné i potřeba budování investičně náročných technologií.

1.4 Porušení právních předpisů v kontrolovaných provozech

Inspektoři v roce 2021 během provedených **1717** úředních kontrol krmiv zaznamenali v prověřovaných provozech celkem **19** závad neodstranitelných v průběhu kontroly. Ve srovnání s rokem 2020 došlo k poklesu počtu závažných porušení o 20 %. Dále bylo zjištěno **33** marginálních závad, které byly odstraněny již v průběhu úřední kontroly, zde se rovněž snížil počet případů oproti roku 2020 o téměř 20 %. V souladu s článkem 139 Nařízení EP a R (EU) 2017/625 o úředních kontrolách bylo uloženo **13** zvláštních opatření k zajištění bezpečnosti krmiv nebo k dodržení právních předpisů v oblasti krmiv. Na základě šetření zjištěných deliktů ÚKZÚZ uzavřel **18** případů správních řízení, souhrnná výše uložených pokut činí 338 tis. Kč. Provozovatelé nejčastěji porušili limity maximálního obsahu nežádoucích látek v krmivu dle Nařízení Komise č. 574/2011, včetně případů křížové kontaminace krmiv rezidui kokcidiostatik či léčiv, překročili maximální obsah doplňkové látky v krmivech, stanovený pro jednotlivé druhy a kategorie zvířat nebo závažným způsobem nedodrželi deklarované jakostní parametry obsahu krmiva, uváděného na trh.

Kontakt: vedoucí oddělení - Ing. Michal Beránek, tel. 257 294 240, michal.beranek@ukzuz.cz

1.5 Biologické zkoušení krmiv (BZK)

V březnu 2021 začala biologická testace pro společnost DOMINANT GENETIKA s.r.o. Nově uváděné programy komerčních nosnic DOMINANT GREENSHELL produkující modrou a zelenou barvu skořápky vajec, nejen na český, ale i zahraniční trh, nebyly doposud dostatečně testovány v jednotných podmínkách testačního zařízení. Cílem testace je zjistit

hodnoty parametrů užítkovosti, spotřeby krmiva a kvality vajec u vybraných 12-ti genotypů nosnic hybridních programů Dominant Greenshell.

V roce 2021 uzavřel ÚKZÚZ a společnost INTEGRA, a.s. dlouholetou smlouvu o spolupráci v rámci projektu „Testovací porážka drůbeže v Biologické testovací stanici Lípa u Havlíčkova Brodu“. V průběhu měsíce července a srpna byly provedeny stavební úpravy a došlo k instalaci porážkového kontejneru na drůbež. První realizovanou biologickou testací v rámci tohoto projektu byl výkrmový test pomalu rostoucích kohoutů genotypu ISA Dual. Následně byl v rámci srovnání ještě proveden test u genotypu se střední intenzitou růstu Hubbard.

Kontakt: vedoucí oddělení - Ing. Jitka Štukhejlová, tel. 569 430 412, jitka.stukhejlova@ukzuz.cz

2 ODDĚLENÍ HNOJIV (OdH)

Oddělení hnojiv schvaluje hnojiva (včetně rostlinných biostimulantů, pomocných půdních látek a substrátů - dále jen hnojiva) uváděná do oběhu čtyřmi legálními způsoby – jedná se o registraci a ohlášení (podle zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech), vzájemné uznávání (podle Nařízení EP a Rady (ES) č. 2019/515) a hnojiva ES (podle Nařízení EP a Rady (ES) č. 2003/2003). HNOJIVA ES jsou však evidována a následně zveřejněna v Registru hnojiv pouze na základě žádosti výrobce resp. dodavatele, protože tato hnojiva ze své podstaty žádné evidenci ani povinnému hlášení nepodléhají.

2.1 Schvalování

V režimu registrace bylo vydáno celkem **556** rozhodnutí, dále bylo ohlášeno **233** hnojiv, v režimu vzájemného uznávání bylo evidováno **66** výrobků a v režimu hnojiv ES **42** hnojiv.

2.2 Odborný dozor

V rámci odborného dozoru byly odebrány celkem **303** vzorky – 192 registrovaných hnojiv, 17 ohlášených hnojiv, 75 hnojiv ES, 5 vzájemně uznaných výrobků a 15 hnojiv určených k aplikaci na vlastní pozemky. Na základě výsledků analýz vzorků bylo zrušeno **6** rozhodnutí o registraci. Důvodem bylo kromě nevyhovujících jakostních ukazatelů také překročení limitů rizikových prvků. Dále bylo zahájeno správní řízení u 1 statkového hnojiva kvůli překročení limitu rizikových prvků (viz tabulka).

Cílené kontroly zaměřené na komposty, digestáty a statková hnojiva byly prováděny jak u registrovaných a ohlášených výrobků (jako součást odborného dozoru), tak jako kontrola výrobků určených pro vlastní potřebu.

Hnojiva, u nichž byly v roce 2021 zjištěny nadlimitní obsahy rizikových prvků *

Výrobek	Překročení limitů rizik. prvků (v mg prvku/kg vysuř. vz.)
Statkové hnojivo	Cu (380/250)
Digestát	Zn (763/600)
Digestát	Ni (81,4/50)
Kompost	Ni (174/50)
Kompost	Zn (770/600); Cd (2,25/2,0)

* červeně vyznačen limit rizikových prvků

Cílené kontroly v roce 2021 - komposty, digestáty, statková hnojiva*

	Počet odebraných vzorků (překroč. limitů rizik. prvků/ nedodržení jakostních ukazatelů)	Překročení limitů rizik. prvků (v mg prvku/ kg vysuř. vzorku)
Komposty	108 (2/1)	Ni (174/50);
Digestáty	17 (2/1)	Zn (770/600); Cd (2,25/2,0)
Statková hnojiva	11 (11/-)	Zn (763/600)

* červeně vyznačen limit rizikových prvků

Kontakt: vedoucí oddělení - Ing. Jaroslav Houček, tel. 257 294 218, jaroslav.houcek@ukzuz.cz

3 ODDĚLENÍ VÝŽIVY ROSTLIN (OdVR)

3.1 Agrochemické zkoušení zemědělských půd

V roce 2020 bylo prozkoušeno celkem **474 832** ha z. p., a bylo odebráno **66 895** půdních vzorků. Pro MZe byla za tuto oblast vypracována za šestileté období 2015 - 2020 závěrečná zpráva „Výsledky agrochemického zkoušení zemědělských půd“.

AZZP je pravidelné zjišťování vybraných parametrů půdní úrodnosti; provádí se v šestiletých cyklech a zahrnuje odběr vzorků, jejich chemický rozbor a vyhodnocení výsledků. AZZP je prováděno na základě zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech, ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky č. 275/1998 Sb., o agrochemickém zkoušení zemědělských půd, ve znění pozdějších předpisů. Na zkoušených pozemcích se stanovují u všech vzorků tyto agrochemické vlastnosti: půdní reakce, obsah přístupného P, K, Mg a Ca. Dále se vypočítává aktuální kationtová výměnná kapacita, potřeba vápnění a poměr K:Mg. Mikroelementy (B, Cu, Zn, Fe, Mn, S, Al) se stanovují od roku 2021 ve všech odebraných vzorcích a hodnotí se ve zprávách dostupných v LPIS pro uživatele a vlastníky půdy. Vybrané parametry organické hmoty se analyzují u 5 100 vzorků. Všechny agrochemické půdní vlastnosti jsou hodnoceny samostatně pro ornou půdu, vinice, intenzivní sady a chmelnice.

Výsledky agrochemického zkoušení zemědělských půd za období 2015-2020

Průměrná hodnota výměnné půdní reakce zemědělské půdy v ČR je 6,0 pH, tedy slabě kyselá. Půda s extrémně kyselou, silně kyselou a kyselou půdní reakcí (tj. s pH do 5,5) představuje 33,85 % prozkoušené výměry. Dalších 38,85 % výměry zemědělské půdy vykazuje slabě kyselou půdní reakci (pH 5,6 až 6,5). Pravidelně vápnit (alespoň udržovací dávkou) by bylo třeba celkem na téměř 71,6 % zemědělské půdy. Podíl alkalických půd s pH nad 7,2 zaujímá více než 11,93 % výměry zemědělské půdy. Z dlouhodobého šetření je patrný trend nárůstu silně kyselých a kyselých půd, jako následek nedostatečného vápnění pozemků.

Průměrná zásoba přístupného **fosforu** na zemědělské půdě ČR činí 90 mg.kg⁻¹. Půdní zásoba přístupného fosforu dlouhodobě klesá a také srovnání podle kritérií hodnocení má negativní trend. Průměrný obsah přístupného fosforu na orné půdě ČR je 91 mg.kg⁻¹. Podíl orných půd s nízkým obsahem fosforu tvoří téměř 26,73 %, naopak vysoký a velmi vysoký obsah je zastoupen na 24,32 % výměry.

Průměrný obsah přístupného **draslíku** na zemědělské půdě ČR je v současné době 259 mg.kg⁻¹, v období 2005–2010 to bylo 238 mg.kg⁻¹. U draslíku je obecně patrná stagnace zásobenosti půd touto živinou, i když dlouhodobé snížení spotřeby draselných hnojiv je podobné jako u fosforu. Pravděpodobně dochází k uvolňování draslíku v půdě z méně přístupných forem. Průměrný obsah přístupného draslíku na orné půdě je 258 mg.kg⁻¹. Podíl orných půd s nízkým obsahem činí 8,38 % výměry, vysoký a velmi vysoký obsah byl zjištěn na 23,79 % výměry.

Průměrný obsah přístupného **hořčíku** činí 203 mg.kg⁻¹ na zemědělské půdě ČR, od cyklu 2005–2010 se prakticky nemění. Průměrný obsah přístupného hořčíku na orné půdě ČR je 199 mg.kg⁻¹. Podíl orných půd s nízkým obsahem činí 13,58 %, vysoký a velmi vysoký obsah představuje 18,08 % výměry. Vývojový trend obsahu přístupného hořčíku není zcela jednoznačný, vykazuje stagnaci, ale i mírné kolísání. Tento stav do jisté míry souvisí se zastoupením jiných kationtů v sorpčním komplexu (především draslíku) a tím lepším nebo horším uplatnění méně aktivního hořčíku.

Průměrný obsah přístupného **vápníku** na zemědělské půdě ČR je 2 907 mg.kg⁻¹, mezi lety 2005–2010 byl na úrovni 2 999 mg.kg⁻¹. Půdní zásoba přístupného vápníku postupně od 90. let minulého století klesá. Tento trend je v poslední době stále více výrazný a plně koresponduje s poklesem půdní reakce. Průměrný obsah přístupného vápníku na orné půdě ČR činí 3 023 mg.kg⁻¹. Podíl půd s nízkým obsahem vápníku je 10,09 %, vysoký a velmi vysoký obsah představuje 25,64 %.

Současný stav zásobenosti zemědělských půd ČR **draslíkem a hořčíkem** se projevuje v zužování poměru těchto dvou kationtů, což však při velmi úzkém poměru navozuje problém ve výživě draslíkem a potřebu zvýšeného hnojení touto živinou. V současné době vzájemný poměr těchto prvků činí 1,50.

3.2 Stacionární výživářské a vegetační nádobové zkoušky

V roce 2021 byly na 11 zkušebních stanicích vedeny 4 stacionární polní zkoušky, celkem na 1611 pokusných parcelách. Dlouhodobě se zde provádí zkoušky různých způsobů hnojení a hodnotí se vliv na výnos, kvalitu pěstovaných plodin a změny půdních vlastností. Jedná se o tyto dlouhodobé zkoušky:

- Sledování vlivu stupňované intenzity hnojení na výnos plodin a agrochemické vlastnosti půd a bilanci živin.
- Sledování vlivu různých intenzit hnojení na půdní úrodnost a změny agrochemických vlastností půdy v podmínkách závlahy.
- Systém organického hnojení ověřující minimalizaci nebo úplné vynechání hnojení minerálními hnojivy.
- Porovnání účinnosti organických hnojiv (kejdy, digestátů, kompostu) a minerálního hnojiva při hospodaření ve zranitelné oblasti.
- Ověření účinnosti stupňovaných dávek dusíku, při konstantních hladinách fosforu a draslíku na změny dusíku v půdě, výnosy, kvalitu produktů a výrobnost osevního sledu.
- Vliv obhospodařování travního porostu na produkci se sleduje od roku 1969 na pokusné ploše v Závišíně. Hodnotí se vývoj produktivity, botanického složení a kvality píce a vlastnosti půdy pod trvalým travním porostem.
- Na 12 lyzimetrických stanovištích v odlišných klimatických a půdních podmínkách jsou dlouhodobě sledovány ztráty živin z půdy. Hodnotí se vstupy z organických a minerálních hnojiv, srážkových vod, případně závlahové vody a dále výstupy živin odčerpané sklizní a ztráty živin zjištěné v eluátu.

Ve vegetační hale v Brně bylo v roce 2021 založeno **13** nádobových zkoušek ve **461** nádobách. Pokračovalo ověřování vlivu agrouhlí na růst polních plodin a půdní vlastnosti při vysokých dávkách živin. Současně pokračovala další navazující zkouška s agrouhlím, ve které byl testován jeho vliv na výnos plodin a půdní vlastnosti při vysokých dávkách živin.

Testováno bylo působení pelet z kávové sedliny, dále byla hodnocena mikrobiální kontaminace plodina půdy po aplikaci nehygienizovaného čistírenského kalu. Druhým rokem probíhalo testování počtu klíčivých semen plevelů vyskytujících se v registrovaných kompostech s cílem ověřit, zda procesem kompostování dochází k eliminaci semen plevelů. Rovněž byl sledován vliv složení zakládky kompostu na množství semen a druhy vzešlých plevelů.

Kontakt: vedoucí oddělení - Ing. Michaela Smatanová, Ph.D. tel. 543 548 316, michaela.smatanova@ukzuz.cz

4 ODDĚLENÍ PŮDY A LESNICTVÍ (OdPL)

4.1 Bezpečnost půdy

4.1.1 Bazální monitoring půd (BMP)

Monitoring zemědělských půd vznikl v roce 1992 za účelem dlouhodobého sledování stavu a změn půdních vlastností. Spočívá ve sledování fyzikálních a chemických půdních parametrů na stálých monitorovacích plochách stálými postupy. Síť pozorovacích ploch monitoringu sestává ze základního subsystému, který je tvořen **187** plochami zemědělské půdy

a ze subsystému kontaminovaných ploch se zvýšenými obsahy rizikových prvků. V tomto subsystému se nachází **27** lokalit.

V roce 2021 proběhly každoroční odběry půdních vzorků z vybraných monitorovacích ploch. Bylo odebráno **40** půdních vzorků ornice ze 40 stálých ploch Bazálního monitoringu půd a **5** vzorků svrchního horizontu z ploch v chráněných územích určených ke stanovení vybraných perzistentních organických polutantů (PCB, HCH, HCB, DDT), PAH a uhlovodíků C₁₀-C₄₀. V těchto 40 vzorcích bylo dále stanoveno 100 účinných látek přípravků na ochranu rostlin.

Dále byly v rámci BMP odebírány vzorky rostlin pro stanovení celkového obsahu rizikových prvků. Vzorky rostlin byly odebírány z **52** lokalit. V tomto souboru ploch došlo ke změně: byl ukončen roční monitoring na ploše 4902KO z důvodu dlouhodobého odmítání spolupráce, aktivity byly v plném rozsahu navázány na plochu 4013B. Od roku 2021 jsou tedy vzorky plodin odebírány z 26 ploch základního subsystému a 26 ploch kontaminovaného subsystému. Celkem bylo odebráno **85** vzorků rostlinného materiálu.

Na **35** monitorovacích plochách BMP byly v prvním říjnovém týdnu odebrány půdní vzorky určené pro stanovení půdních mikrobiálních vlastností. Sada stanovovaných parametrů zahrnuje metody charakterizující biomasu, aktivitu a diverzitu půdních mikrobiálních společenstev.

V závěru roku, před zámrazem, byly na **23** monitorovacích plochách odebrány vzorky ornice a podorničí určené ke stanovení minerálních forem dusíku, celkem **46** vzorků.

V první polovině roku 2021 byly shromážděny a do databáze uloženy informace o hnojení, použitých přípravcích na ochranu rostlin a pěstovaných plodinách ze všech monitorovacích ploch BMP.

Vzhledem k tomu, že v průběhu trvání BMP došlo dvakrát ke změně klasifikačního systému půd, bylo v roce 2011 rozhodnuto, že u všech monitorovacích ploch BMP bude znovu vykopána pedologická sonda a popsán půdní typ podle platného Taxonomického klasifikačního systému půd ČR (Němeček a kol., 2011). V roce 2021 bylo vykopáno a popsáno **10** sond. Celkem již bylo k 31. 12. 2021 překlasifikováno **111** ploch BMP.

V roce 2021 byly dokončeny analýzy půdních vzorků odebraných v rámci tzv. základních odběrů, které se uskutečnily v průběhu roku 2019. Podrobně byla zpracována data popisující výživový stav zemědělských půd.

4.1.2 Registr těžkých kovů

Registr těžkých kovů je v současné době tvořen dvěma databázemi. První databáze obsahuje výsledky stanovení prvků ve výluhu 2M HNO₃. Rozšiřování této databáze bylo ukončeno v roce 2009; nyní obsahuje téměř 55 tis. vzorků. Druhá databáze je tvořena výsledky stanovení obsahů prvků po extrakci lučavkou královskou. Tato metoda je v rámci Registru těžkých kovů používána od roku 1998 dosud; databáze obsahuje více než 16 tis. vzorků.

Obsahy rizikových prvků v půdě jsou hodnoceny podle vyhlášky č. 153/2016 Sb., která vstoupila v platnost 1. června 2016. Byly stanoveny preventivní hodnoty, při jejichž překročení je nezbytné dodržovat opatření zamezující dalšímu zvyšování obsahů prvků v půdě a dále byly stanoveny tzv. indikační hodnoty, při jejichž překročení by již mohlo dojít k ohrožení zdraví lidí a zvířat a snížení kvality rostlinné produkce. Ve vzorcích z roku 2021 bylo **29** vzorků překračujících indikační hodnoty pro obsah prvků stanovených po extrakci lučavkou

královskou. Tyto vzorky byly dále podrobeny analýze v 1M NH₄NO₃. Pouze překročení limitní hodnoty u obou metod znamená, že vzorek může být označen jako překračující indikační hodnotu. V tomto konkrétním případě byla indikační hodnota překročena ve **12** případech. O překročení byla informována Česká inspekce životního prostředí.

Pro Registr těžkých kovů bylo v roce 2021 vybráno ze vzorků AZPP celkem **673** vzorků půd, z toho 108 vzorků z pozemků obhospodařovaných ekologickými zemědělci.

4.1.3 Monitoring kalů z čistíren odpadních vod

V roce 2021 bylo odebráno **40** vzorků kalů z čistíren odpadních vod, jejichž produkce je dále využívána v zemědělství, nebo se jedná o velké a dlouhodobě monitorované ČOV. Ve všech vzorcích je stanoven obsah rizikových prvků a ve vybraných 14 vzorcích organické polutanty (PCB, PAH, AOX, HCH, HCB, DDT, PBDE, PFAS).

4.1.4 Monitoring kvality půdy a rostlin po aplikaci kalů

V roce 2021 bylo odebráno **40** vzorků půd po aplikaci kalů a **15** vzorků rostlin. Ve vzorcích se provádí stanovení rizikových prvků.

4.1.5 Monitoring sedimentů

Od roku 1995 do konce roku 2021 bylo odebráno a zanalyzováno celkem **622** vzorků sedimentů (v roce 2021 to bylo 20 vzorků). Z uvedeného počtu je 332 rybníků „polních“ a 181 rybníků „návesních“, 67 rybníků lesních, 33 sedimentů z toků a 9 sedimentů z vodních nádrží. V sedimentech se provádí stanovení výměnného pH, zrnitosti, přístupných živin, rizikových prvků, PCB, HCH, HCB, DDT, PAH a uhlovodíků C₁₀-C₄₀.

Všechny činnosti oddělení probíhají v těsné spolupráci s Odborem kontroly zemědělských vstupů.

Data z monitoringu půd a vstupů do půdy jsou předávána do informačních systémů MZe. Na základě individuálních požadavků byla vybraná data z BMP a vstupů do půdy poskytnuta CENIA, ČZU, CDV, ČEZ, VÚV TGM, VUT, MŽP.

Druhým rokem pokračoval FÚ MZe „Možnost kontaminace polní produkce při používání kalů ČOV na zemědělské půdě“. Pozornost byla zaměřena na případnou kontaminaci v porostech pšenice. Ve spolupráci s OdKZV byly odebrány vzorky půd a pšenice z 9 lokalit.

Třetím rokem byl plněn dílčí cíl I.1.5 Akčního plánu Národního antibiotického programu jako další FÚ MZe „Antimikrobiální rezistence v půdě“. Rok 2021 byl zaměřen na vývoj metody stanovení enrofloxacinu v různých maticích a studium jeho perzistence v půdě. Úkol byl prováděn ve spolupráci s ÚSKVBL, FCH VUT a MU.

Ke konci roku bylo rozhodnuto o spolupráci s KVS SVS pro plzeňský kraj. V této oblasti byl zaznamenán zvýšený výskyt kusů prasate divokého s nadlimitními obsahy DDT ve svalovině. Spolupráce se bude týkat vytipování rizikových lokalit, na kterých by mohlo docházet ke vstupům DDT do těl prasat prostřednictvím konzumace kontaminované potravy a zeminy.

4.2 Lesnická činnost

V období květen–listopad 2021 byla na **101** šetřených stanovištích dokončeny terénní práce na průzkumu výživy lesa v PLO 21 Jizerské hory a Ještěd. V PLO 01 Krušné hory

proběhla kontrola účinnosti leteckého vápnění na lokalitách Kraslice Vejprty, Jáchymov, Kryštofovy Hamry, Kovářská, Hora Sv. Kateřiny, Litvínov, Hazlov, Polná, Libá, a Nová Ves v Horách. Pro kontrolu vápnění byly odebrány vzorky z **99** stanovišť. Celkově bylo dosaženo počtu 200 odběrných míst, což je dostatečně reprezentativní pro stanovení chemizmu půd a asimilačních orgánů – jehlic a listů převládajících dřevin.

Při dlouhodobém periodickém šetření účinků vápnění na lesní ekosystémy bylo odebráno **81** vzorků půdní lysimetrické vody z lokalitě Javořice na Českomoravské vrchovině (Javořice).

Pěstování a pravidelné dendrometrické hodnocení energetických dřevin v podmínkách bývalých horských pastvin probíhá na pokusných plochách ústavu ve Stachách na Šumavě. Byla dokončena obnova celé plochy určené pro klonovou zkoušku pěstování rychle rostoucích (energetických) dřevin – topolů a vrb.

Kontakt: vedoucí oddělení - Mgr. Šárka Poláková, Ph.D., tel. 543 548 333, sarka.polakova@ukzuz.cz

5 ODBOR PŘÍPRAVKŮ NA OCHRANU ROSTLIN (OPOR)

Problematika povolování přípravků na ochranu rostlin spadá pod Sekci zemědělských vstupů od roku 2014, věnuje se jí OPOP a zahrnuje tyto činnosti:

- povolování přípravků na ochranu rostlin a dalších prostředků,
- hodnocení vlastností pesticidních účinných látek,
- posuzování vlastností přípravků a jejich rizik pro životní prostředí,
- hodnocení účinnosti přípravků proti škodlivým organismům,
- osvědčování Správné experimentální praxe (GEP).

OPOR dále vede tzv. Registr přípravků na ochranu rostlin, jehož účelem je zpřístupnit veřejnosti data týkající se povolených přípravků. Data jsou aktualizována 1 x denně, registr lze nalézt na: <http://eagri.cz/public/app/eagriapp/POR/>.

5.1 Povolování přípravků na ochranu rostlin a pomocných prostředků

Povolovací proces má dva stupně, schválení účinné látky Evropskou komisí a povolení přípravku v jednotlivých členských státech. Aby mohl být přípravek v České republice prodáván a používán, musí být stejně jako ve všech ostatních zemích Evropské unie povolen národním registračním úřadem, kterým je ÚKZÚZ, Odbor přípravků na ochranu rostlin.

V roce 2021 se celkový počet podaných žádostí o povolení, změnu nebo obnovu povolení pohyboval na mírně vyšší úrovni, než v roce 2020. V případech náročných na kapacitu hodnotitelského úseku se situace meziročně nezměnila. K poklesu došlo pouze u souběžných obchodů. Jelikož převažující část žádostí spadajících pod souběžné obchody, u nichž se neprovádí hodnocení, jsou žádosti zemědělců o povolení souběžného obchodu pro vlastní potřebu již dříve hodnoceného, měly na pokles počtu žádostí patrně vliv opatření spojená s pandemií Covid-19, tj. v průběhu roku omezované možnosti vycestovat do okolních států a v rámci povolení k souběžnému obchodu pro vlastní potřebu si zde přípravek opatřit.

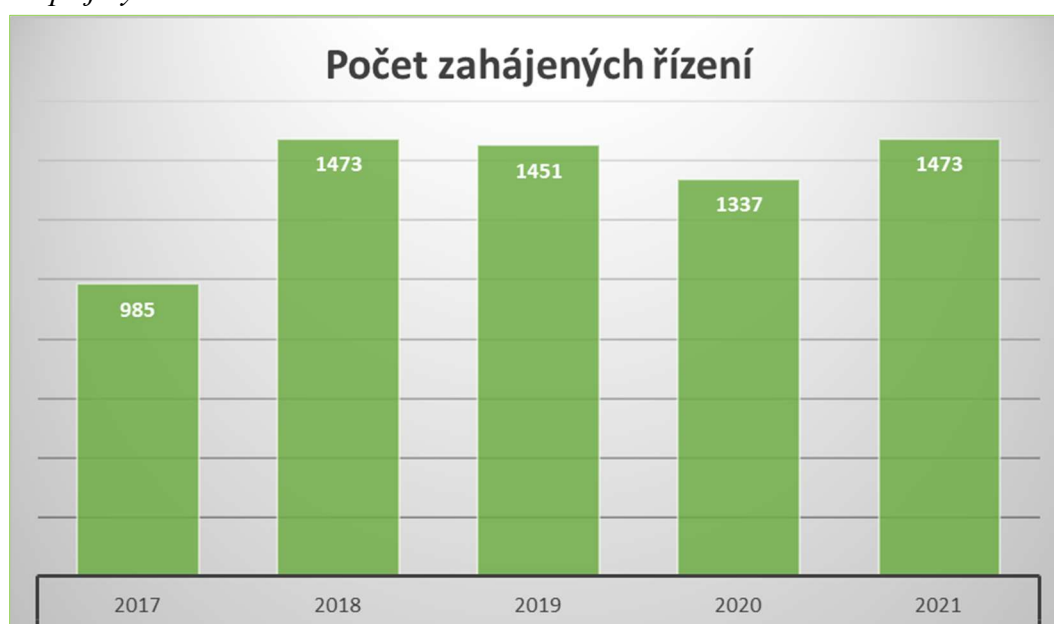

Dále se snížil počet žádostí o změnu vyloučení přípravku z OP II. st. z plánovaných 10 na 1. Příčinou může být to, že změna vyloučení z OP II. stupně je podmíněna změnou podmínek použití přípravku (např. rozsahu použití), k čemuž žadatelé nemusí disponovat podklady.

Pokles žádostí o povolení nového pomocného prostředku z 8 na 2 je patrně dán využíváním nařízení EP a Rady 2019/515 o vzájemném uznávání zboží uvedeného v souladu s právními předpisy na trh v jiném členském státě a o zrušení nařízení (ES) č. 764/2008, pod které lze pomocné prostředky spadající pod § 54 zákona č. 326/2004 Sb. zahrnout.

Předpokládá se, že se i nadále bude pozornost věnovat zajištění dostatečné personální kapacity v jednotlivých členských zemích, aby bylo zejména možno zajistit včasné posouzení účinných látek v procesu obnovy schválení. Cílem Komise bude rovněž odstranění některých překážek u procesu vzájemného uznávání povolení.

Počet přijatých žádostí 2017 – 2021

Počty rozhodnutí vydaných v roce 2021

Rozhodnutí vydaná v procesu národního povolování	
Nový přípravek – povolení formou vzájemného uznávání	41
Nový pomocný prostředek	2
Změna povolení s hodnocením	160
Administrativní změna povolení	774
Zrušení povolení	64
Schválení plánu letecké aplikace	1
Povolení přípravku k řešení mimořádných stavů v ochraně rostlin formou nařízení ÚKZÚZ	23
Rozhodnutí vydaná v procesu zonálního povolování	
ČR je zonálním zpravodajským státem	
Nový přípravek	21
Změna povolení	5
ČR je dotčeným členským státem	
Nový přípravek	56
Změna povolení	13
Rozhodnutí vydaná v procesu povolování souběžného obchodu	
Povolení souběžného obchodu pro obchodní použití	10
Povolení souběžného obchodu pro vlastní potřebu	53
Změna povolení	2

Účinná látka přípravku (tj. chemická látka nebo mikroorganismus, který působí účinek) musí být schválena Evropskou komisí. Podmínkou schválení je podání žádosti o posouzení účinné látky a předložení odpovídající dokumentace v některém členském státě Evropské unie. V České republice hodnocení účinných látek provádí Státní zdravotní ústav v Praze (SZÚ - oblast toxikologie, expozice operátora a rezidua) a ÚKZÚZ (OPOR - oblast fyzikálních a chemických vlastností, biologické účinnosti, ekotoxikologie a osudu a chování v životním prostředí). V roce 2021 se ČR podílela na hodnocení **18** účinných látek jako zpravodaj nebo spoluzpravodaj. V roce 2021 bylo na OPOR podáno **40** žádostí o posouzení ekvivalence zdroje účinné látky.

Na hodnocení nových přípravků nebo změn spolupracují členské země v rámci tzv. zón. Jeden z členských států provádí hodnocení (tzv. zonální zpravodaj), ostatní státy závěry hodnocení připomínají. V roce 2021 bylo na OPOR podáno **26** žádostí o hodnocení jako zonální zpravodaj a **69** žádostí o připomínkování.

Řada plodin pěstovaných v menším rozsahu zůstává žadateli o povolení opomíjena a možnosti ochrany jsou u nich omezené. OPOR zaměřuje svou činnost i na tuto oblast ve spolupráci s pěstitelskými sdruženími a výzkumnými ústavami. Odbor přípravků na ochranu

rostlin se v roce 2021 intenzivněji zaměřil na oblast menšinových použití, která byla posílena organizačně i personálně. Ve druhé polovině roku se i díky těmto změnám podařilo dořešit většinu podnětů z praxe, podaných v předešlých letech i v roce 2021 včetně vlastních podnětů ze strany ÚKZÚZ. V období roku 2021 bylo dokončeno a vydáno celkem **30** povolení přípravků pro menšinová použití.

5.2 Osvědčování způsobilosti pracovat podle zásad GEP

Odbor osvědčuje způsobilost zkušebních organizací testovat přípravky na ochranu rostlin v souladu se Správnou experimentální praxí a zajišťuje dozor nad činností těchto pracovišť. Pouze výsledky získané zkušebnami s osvědčením GEP mohou být v České republice, nebo v jiných členských zemích Evropské unie, využity jako dokumentace pro posouzení biologické účinnosti při povolování přípravku.

V roce 2021 bylo provedeno **27** kontrol dodržování zásad Správné experimentální praxe. Pochybení při provádění pokusů zjištěna nebyla. Byly zjištěny pouze nedostatky v dokumentaci pracovišť, které budou odstraněny před začátkem další pokusnické sezóny.

Kontakt: ředitel odboru: Ing. Pavel Minář, Ph.D., tel. 545 110 431, pavel.minar@ukzuz.cz

6 ODBOR KONTROLY ZEMĚDĚLSKÝCH VSTUPŮ (OKZV)

Odbor kontoly zemědělských vstupů zajišťuje kromě již výše zmiňovaných úředních kontrol krmiv, hnojiv a přípravků na ochranu rostlin u zemědělských subjektů registrovaných ÚKZÚZ, také kontroly v prvovýrobě (kontroly podmíněnosti spojené s kontrolou národních požadavků, národní kontroly a kontroly, které jsou na ústav delegovány platební agenturou).

OKZV také vede Registr distributorů přípravků. Zemědělci a další uživatelé mohou získávat přípravky určené pouze pro profesionální uživatele pouze od registrovaných distributorů. V roce 2021 bylo vyřízeno **39** žádostí o zápis do registru, nebo jeho změnu. Celkově je v registru zapsáno téměř 300 distributorů. Registr distributorů je dostupný na: <http://eagri.cz/public/app/eagriapp/ro/Prehled/?POR=A>.

6.1 Kontroly podmíněnosti (cross compliance)

ÚKZÚZ, jako jedna z kompetentních kontrolních organizací, zajišťuje úřední kontrolu nad dodržováním požadavků cross compliance u zemědělských podnikatelů.

Během jedné kontroly na místě jsou inspektory prověřeny požadavky podmíněnosti spolu s požadavky národními (tj. bez vlivu na přímé platby), čímž je snížena administrativní zátěž kontrolované osoby.

V rámci kontrol podmíněnosti je kontrolováno pět tématických okruhů:

- **Kontrola zemědělských podnikatelů hospodařících ve zranitelných oblastech.**
- **Kontrola zákazu hnojení a aplikace přípravků na ochranu rostlin v ochranných pásmech kolem vod (DZES 1).** Zákaz aplikace hnojiv v nehnojeném pásu byl

inspektory v terénu fyzicky prověřován od roku 2009, ovšem pouze u zemědělců hospodařících ve zranitelných oblastech. Tímto požadavkem je zakázané hnojení postihnutelné i mimo zranitelné oblasti. Od roku 2014 kontrolují inspektoři kromě zákazu aplikace hnojiv v ochranném pásmu také zákaz aplikace POR.

- **Kontrola dodržování podmínek platných pro ochranu podzemních vod před znečištěním (DZES 3).** OKZV kontroluje tuto oblast od roku 2010, kdy část kompetencí týkajících se hospodaření se závadnými látkami převzal od České inspekce životního prostředí.
- **Kontrola hygieny krmiv a kontrola prevence, tlumení a eradikace TSE (tzv. přenosné spongiformní encefalopatie).**
- **Kontroly nakládání s přípravky na ochranu rostlin u profesionálních uživatelů. Úřední kontrola požadavků PPH 10 je zaměřena na:**
  - používání pouze povolených POR,
  - dodržování požadavků na ochranu podzemní vody při aplikaci POR se stejnou účinnou látkou,
  - dodržování povoleného rozsahu použití POR v souladu s údaji o jeho použití,
  - dodržování povoleného rozsahu dávkování POR, tzn., aby nebyla překročena nejvyšší povolená dávka stanovená v povolení POR,
  - dodržování omezení pro použití POR v ochranném pásmu zdrojů podzemních vod nebo vodárenských nádrží,
  - dodržování požadavků na ochranu včel a suchozemských obratlovců při aplikaci POR,
  - použití POR tak, aby nedošlo k zasažení rostlin mimo pozemek, na němž se prováděla aplikace,
  - dodržování stanovené ochranné vzdálenosti od břehové čáry při aplikaci POR za účelem ochrany vodních organismů.

Zjištěná pochybení:

Neschválení havarijního plánu příslušným vodoprávním úřadem (či jeho úplná absence), nesprávné uložení hnoje na zemědělskou půdu bez souladu s havarijním plánem jsou každoročně nejčastěji zastoupená porušení. Ve zranitelných oblastech bylo inspektory zjištěno např. opakované uložení statkových hnojiv na stejném pozemku.

Z pohledu aplikace hnojiv bylo fyzickou kontrolou v terénu konstatováno hnojení na podmáčenou půdu či nepovolené použití hnojiv v období zákazu hnojení. Jedná se o období, ve kterých je ve zranitelných oblastech na orné půdě a trvalých travních porostech zakázáno používání dusíkatých hnojivých látek.

V jednom případě byl zvířatům umožněn přístup do vodoteče, kdy okolí napajedla bylo zdevastováno volným pohybem zvířat, znečištěno výkaly a zbytky krmiva.

Kontrolou předložené evidence bylo inspektory zjištěno překročení dávky N na ha v době omezeného hnojení (období před zákazem hnojení).

Mezi porušení, která byla zjištěna v rámci kontrol nakládání s POR u profesionálních uživatelů POR, patřilo zasažení necílové plochy při aplikaci POR, překročení povoleného dávkování POR, použití POR v rozporu s požadavky na ochranu zdrojů pitné vody, použití POR do nepovolené plodiny v rozporu s jeho označením (etiketou), překročení maximálního počtu ošetření v plodině, použití zařízení k moření osiva, které nebylo podrobeno kontrolnímu testování a nesplnění oznamovací povinnosti před aplikací rodenticidu a přípravku zvláště nebezpečného pro včely.

Přehled provedených kontrol cross compliance za rok 2021

Cross Compliance	Kontroly celkem*	Kontroly s porušením•
Nitrátová směrnice	140	9
DZES 1	330	1
DZES 3	367	18
Kontroly zásad potravinového práva	224	0
Kontroly tlumení přenosu TSE	139	0
Kontroly používání POR	261	11
Kontroly celkem	1461	39

*Kontroly plánované, následné, mimořádné (na podnět)

• Kontroly, během nichž byl porušen minimálně jeden požadavek

6.2 Národní kontroly

6.2.1 Kontroly v oblasti krmiv

Kontroly v oblasti krmiv jsou prováděny jak v prvovýrobě, kde se zaměřují především na užití krmiv a jejich skladování, ale i na výrobu (výrobci krmiv pro vlastní potřebu). Mimo prvovýrobu se jedná především o kontroly výrobců krmiv, se zaměřením především na výrobu (krmné směsi, premixy, doplňkové látky) registraci či schvalování krmivářských provozů, předvedení výroby, skladování, označování krmiv, HACCP, plán kontroly jakosti, dekontaminační program, nebo kontroly křížové kontaminace u výrobců s doplňkovými látkami. U dodavatelů krmiv jsou kontroly cíleny především na označování a balení krmiv a skladování. V menší míře jsou prováděna i šetření v maloobchodní síti.

Specifickou kategorií jsou mimořádné kontroly na podnět třetích osob nebo kontroly v rámci systému rychlého varování (RASFF).

Během kontrol na místě je zajišťován i odběr vzorků krmiv, doplňkových látek a premixů pro laboratorní analýzu.

Úřední kontroly ověřují dodržování požadavků při provozování všech registrovaných činností krmivářských podniků. Aktuální legislativní požadavky jsou implementovány do kontrolních listů, které mají inspektoři v terénu k dispozici. Je tak zajištěn koordinovaný výkon kontroly ve všech regionech. Pokud je zjištěno porušení předpisů, zjišťuje se závažnost závady i její rozsah. Závažné závady se obvykle řeší uložením zvláštního opatření, nutného pro odstranění příčiny a eliminaci následků.

Zjištěná pochybení:

V roce 2021 bylo provedeno celkem **1717** národních kontrol krmiv (řádné, mimořádné, následné), kdy alespoň jedno porušení bylo zjištěno u **19** kontrol. Na základě zjištěných porušení bylo uloženo **13** opatření k nápravě zjištěného stavu. Během kontrol na místě bylo konstatováno celkem **33** marginálních závad. Mezi nejčastěji konstatované porušení se řadí nedodržení dekontaminačního programu. Výrobci krmiv měli v některých případech problém s dodržím řazení po sobě jdoucích krmiv a během výroby tak není dodržen závazně nastavený dekontaminační postup kdy po granulaci rizikových krmiv s obsahem kokcidiostatika jsou řazena krmiva, která jsou určena ke zkrmování v konečné fázi výkrmu. Toto je však v rozporu se stanoveným dekontaminačním řádem. Dále bylo u provozovatelů krmivářských podniků konstatováno chybné dávkování komponentů při výrobě krmných směsí. Z drobnějších nedostatků lze jmenovat neuvádění všech povinných informací, kdy výrobce neuváděl např. zdroj doplňkových látek aj.

6.2.2 Kontroly v oblasti hnojiv

V rámci prvovýroby je při kontrolách ověřováno vedení evidence o použitých hnojivech, skladování a používání hnojiv, vše v souladu s platnou legislativou. V prvovýrobě kontroluje ÚKZÚZ rovněž používání upravených kalů z čistíren odpadních vod (kontroly ČOV) a sedimentů na zemědělské půdě.

Mimo prvovýrobu je ústavem kontrolována oblast uvádění hnojiv a pomocných látek do oběhu – jejich balení, označování, výroba a distribuce v obchodní síti.

Přehled provedených národních kontrol za rok 2021

Kontroly hnojiv - národní	Kontroly celkem*	Kontroly s porušením•
Kontroly výroby, uvádění hnojiv do oběhu, označování, balení, skladování	162	8
Kontroly používání, skladování hnojiv v prvovýrobě	52	9
Kontrola sedimentů	9	1
Kontrola oprávněných osob	16	0
Kontroly používání upravených kalů z ČOV	38	4
Celkem prvovýroba	115	14

Zjištěná pochybení:

Z výsledků provedených kontrol je zřejmé, že potenciální ohrožení životního prostředí vlivem zemědělské činnosti pochází z nedostatečně zabezpečených skladů hnojiv, popřípadě z nevhodně uložených hnojiv na zemědělské půdě, kdy nejsou hnojiva či upravené kaly ukládány v souladu s havarijním plánem. V rámci užívání hnojiv došlo k zasažení okolního pozemku. Mimo prvovýrobu jsou u uvádění hnojiv do oběhu zjišťována neregistrovaná hnojiva, případně jsou do oběhu uváděna hnojiva s chybným značením, bez české etikety, bez uvedení všech povinných údajů (na obalu není uvedeno např. datum výroby, číslo šarže ani doba použitelnosti).

6.2.3 Kontroly přípravků na ochranu rostlin v obchodní síti

Za rok 2021 bylo inspektory provedeno celkem **598** kontrol distributorů přípravků a pomocných prostředků na ochranu rostlin, porušení požadavků bylo zjištěno u **89** kontrol a vydáno bylo **16** opatření k nápravě. Během kontrol na místě je dále zajišťován odběr vzorků přípravků na ochranu rostlin. V roce 2021 bylo v rámci ČR odebráno **38** vzorků přípravků k laboratorním analýzám, kdy se ověřoval soulad přípravku s podmínkami uvedenými v rozhodnutí o povolení (ověřuje se, zda jejich vlastnosti a složení splňují požadavky předepsané specifikace).

Zjištěná pochybení:

Mezi nejčastější typy závad stále patří prodej a skladování přípravků s prošlou dobou použitelnosti, prodej přípravků nepovolených a závady v označování a balení přípravků.

Na základě zjištěných porušení v oblasti distribuce přípravků bylo v roce 2021 legislativnímu a právnímu oddělení předáno celkem **9** podnětů ke SŘ a vydáno bylo **8** rozhodnutí.

6.2.4 Kontrola nakládání s přípravky na ochranu rostlin u profesionálních uživatelů

V roce 2021 bylo provedeno **590** národních kontrol u žadatelů i nežadatelů o dotace. Ve **3** případech bylo zjištěno porušení povinností při nakládání s POR.

Zjištěná pochybení:

Kontrolami bylo zjištěno použití POR v rozporu s jeho označením (etiketou).

6.2.5 Kontroly ekologického zemědělství

Výběr subjektů pro národní kontroly je prováděn OdeZ v rámci rizikové analýzy na základě specifických rizikových faktorů. V roce 2021 byly v prvním kole rizikové analýzy vybírány ekologické podniky hospodařící na orné půdě s výměrou nad 30 ha (EZ/přechodné období). Stejně jako v loňském roce bylo druhé kolo rizikové analýzy zaměřeno na kontroly pěstitelů ovoce (intenzivní ekologické sady s výměrou nad 5 ha). Ve třetím kole rizikové analýzy pak byli vybíráni ekologičtí vinaři. Rizikovým faktorem ve všech třech kolech výběru ÚKZÚZ bylo možné použití přípravků na ochranu rostlin (herbicidů, insekticidů, fungicidů) nepovolených v ekologické produkci. V roce 2021 bylo provedeno celkem **22** národních kontrol ekologického zemědělství přičemž nebylo zjištěno žádné porušení požadavků platných pro ekologický způsob hospodaření.

6.3 Delegované kontroly

Delegované kontroly jsou zajišťovány pro platební agenturu SZIF – Státní zemědělský intervenční fond a v malé míře pro Státní ústav pro jadernou bezpečnost (SÚJB). Pro SÚJB se odebírají vzorky krmiv na stanovení obsahu radionuklidů.

6.3.1 Kontroly podmínek v rámci egroenvironmentálně - klimatických opatření a agroenvironmentálně navazujících klimatických opatření

Tyto kontroly se zaměřují na dodržování limitů při hnojení v rámci ošetřování travních porostů (louky, pastviny), zatravňování orné půdy, dodržování podmínek v případě hnojení v oblastech Natura 2000, posuzování limitů hnojení u zeleniny pěstované v rámci integrované produkce, kontrolu provádění pravidelných řezů v ekologických a integrovaných ovocných sadech. Pravidelné ošetřování se kontroluje rovněž ve vinicích, které jsou obhospodařovány v režimu integrované produkce.

6.3.2 Kontrola ekologicky hospodařících zemědělských podnikatelů

Kontrolou ekologicky hospodařících zemědělců byl ÚKZÚZ pověřen na počátku roku 2010. Kontrolami zemědělců tzv. navazujících ekologických opatření se ústav zabývá od roku 2020. Vedle kontrol subjektů, které vybírá Státní zemědělský intervenční fond, provádí ÚKZÚZ výběr určitého procenta pro výkon svých vlastních kontrol. Výběrový soubor je vždy tématicky zaměřen, v jarních měsících se např. ověřuje pastevní chov zvířat, dále subjekty hospodařící na orné půdě a na podzim se odebírají listy révy vinné na stanovení přípravků na ochranu rostlin, tedy látek nepovolených v ekologickém režimu hospodaření.

6.3.3 Odebírané vzorky krmiv a rostlinného materiálu pro potřeby SÚJB a SZIF

Objem odebíraných vzorků krmiv (seno, siláže, krmné směsi) pro monitoring radionuklidů byl v roce 2020 50 vzorků. Vzorky technického konopí (celkem 6) byly odebrány u 2 pěstitelů konopí. Vzorky jsou odebírány na stanovení obsahu tetrahydrocannabinolu (THC), přičemž plochy využívané k produkci konopí je možné považovat za způsobilé pouze tehdy, pokud obsah THC v použitých odrůdách nepřesáhne hodnotu 0,2 %. Obsah tetrahydrocannabinolu kolísá v závislosti na pěstované odrůdě, popřípadě na době odběru vláken.

Přehled provedených delegovaných kontrol za rok 2021

Delegované kontroly	Kontroly celkem*	Kontroly s porušením•
AEKO	207	2
NAEKO	324	3
EZ	59	3
NEZ	108	8
Kontrola konopí – odběr vzorku	2 (6 vzorků)	0
Celkem kontroly	700	16

*Kontroly plánované, následné, mimořádné (na podnět)

•Kontroly, během nichž byl porušen minimálně jeden požadavek

Zjištěná pochybení:

Ověřením dodržování podmínek v integrované produkci ovoce bylo zjištěno, že žadatelé neprováděli pravidelný prosvětlovací řez ovocných stromů. Dále bylo během kontrol na místě konstatováno nepovolené hnojení kejdou skotu v období po založení porostu a u stejného žadatele nebyl dodržen zákaz aplikace hnojiv od druhého roku závazku.

6.4 Kontrolní testování aplikační techniky

S přípravky na ochranu rostlin souvisí také kontrolní testování aplikační techniky, které spočívá v přezkoumání způsobilosti zařízení pro správnou aplikaci přípravků u osob využívajících aplikační techniku v rámci své profesní činnosti.

Kontrolní testování aplikační techniky

Provozování kontrolního testování (KT) je koncesovanou živností, k jejímuž vydání se příslušnému živnostenskému úřadu po předchozím zhodnocení způsobilosti žadatele o koncesi vyjadřuje Oddělení kontroly a aplikační techniky.

V roce 2021 byla vydána 2 stanoviska za účelem vydání koncesní listiny pro provádění KT a bylo provedeno 14 kontrol stávajících provozoven KT. Kontroly byly zaměřeny především na správnost postupu při provádění vlastního KT, používání odpovídajících zkušebních pomůcek a vedení evidence zařízení podrobených KT.

6.5 Odborná způsobilost pro nakládání s POR

ÚKZÚZ zajišuje v souladu se zákonem č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů konání zkoušek odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky na ochranu rostlin. ÚKZÚZ ve spolupráci s místně příslušnými orgány ochrany veřejného zdraví v rámci těchto zkoušek ověřuje znalosti a vydává „Osvědčení o odborné způsobilosti II. a III. stupně“. V roce 2021 ÚKZÚZ uspořádal 120 zkoušek, během kterých bylo vyzkoušeno celkem 1723 žadatelů, z toho 970 žadatelů o II. stupeň a 753 žadatelů o III. stupeň odborné způsobilosti. Na základě vykonané zkoušky bylo v roce 2021 vydáno 1706 „Osvědčení II. a III. stupně“.

6.6 Statistika spotřeby POR

Inspektoři ÚKZÚZ prováděli sběr a zpracování dat o spotřebě POR za předchozí kalendářní rok od 3 347 subjektů vybraných Českým statistickým úřadem (ČSÚ) pro 19 zemědělských plodin. Data o spotřebě POR slouží ke zpracování statistiky spotřeby POR pro účely Ministerstva zemědělství, Ministerstva životního prostředí, Českého statistického úřadu (EUROSTAT), Českého hydrometeorologického ústavu a pro účely poskytování informací na žádost držitelů povolení POR, KHS, obcím atd. Data jsou následně zveřejňována na webových stránkách ÚKZÚZ.

Kontakt: ředitel odboru - Ing. Josef Svoboda, Ph.D., tel. 543 548 309,
pepa.svoboda@ukzuz.cz